

Nezávislá komise (NALIC) ustanovená japonským parlamentem k vyšetření širších příčin havárie Jaderné elektrárny Fukushima Daiichi firmy TEPCO konstatovala, že příčinou vedoucí k havárii po velkém zemětřesení 11. 3.2011 a vlně tsunami 14-15m vysoké byla rovněž dlouhodobá ignorace tohoto známého nebezpečí jak vedením společnosti tak státním dozorem a japonskou národní povahou podřizovat se „bez debat“ autoritám. Proto toto technicko – společenské selhání označila jako Made in Japan.

Zda není něco podobného možné i u nás, řešila Občanská bezpečnostní komise při JE Dukovany spolu s odborníky z VÚJE a předsedkyní SÚJB Danou Drábovou na jarním semináři v hotelu Ryšavý ve Vémyslicích.

Setkání s názvem Analýza společenských a jiných příčin havárie Jaderné elektrárny Fukušima Daiichi se zúčastnili nejen členové Občanské bezpečnostní komise při JE Dukovany (OBK), ale také starostové okolních obcí, odborníci z jaderné energetiky a také předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová.

Členové OBK jsou zástupci veřejnosti, kteří kladou odborníkům otázky, týkající se bezpečnosti a jsou také těmi, kterých se občané z obcí a měst v okolí elektrárny dotazují na to, co je z oblasti bezpečného fungování elektrárny zajímavá.

Seminář OBK zahájil její zakládající člen a současný předseda Bořivoj Župa „Evropská unie se po Fukušimě rozhodla udělat stress testy na všech elektrárnách. Výsledky byly prezentovány na jarním semináři v loňském roce. Na dnešním semináři se budeme věnovat společenským příčinám havárie. Zároveň budeme hledat odpověď na otázku, zda se může něco podobného stát v Dukovanech“, přednesl Bořivoj Župa.

Přednášky byly zaměřeny na analýzu příčin havárie

O radiačních následcích po Fukušimě hovořil Štefan Rohár z Výzkumného ústavu jaderné energetiky v Trnavě. Dalibor Matějů, jednatel tohoto ústavu, se zaměřil na podíl lidského faktoru na průběhu a důsledcích havárie. „Došlo k selhání krizového řízení a byla porušena pravidla stanovené organizační struktury. Ústřední krizový štáb nevyhlásil stav nouze okamžitě, ale až se zpožděním. Vyšetření ukázalo, že havarijní plánování bylo rovněž dlouhodobě podceňovanou problematikou, a to hlavně ze strany státu,“ popsal Dalibor Matějů. Na závěr shrnul možné otázky k zamyšlení pro Občanskou bezpečnostní komisi:

co by každý člen OBK měl vědět a dělat, aby účinně ovlivňoval vytváření bariéry pro vznik a rozvoj havárie jak uplatní každý člen OBK princip absolutní priority bezpečnosti jaderné bezpečnosti ve své činnosti a také v komunikaci zejména směrem k vedení elektrárny a vedení ČEZ

co udělat pro to, aby OBK mohla zkoumat, zda je v elektrárně skutečně uplatňován systém soustavného zlepšování a jak uplatnit tento systém k upevnění bezpečnosti dlouhodobého provozování jaderné elektrárny

Od starosty obec Rouchovan a člena komise Vladimíra Černého zazněl požadavek na přípravu občanů pro případ havárie. „Nemám na mysli jenom havárii spojenou s provozem elektrárny, ale může se jednat o havárii kamionu, který veze čpavek. Tím, že je dnes zrušena vojenská služba a ve školách se neučí branná výchova, občané nejsou trénováni pro případ možné události. Na krajské úrovni by bylo určitě dobré zamyslet se nad školením či kurzem pro občany“, navrhuje starosta Černý.

Dana Drábová, předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost přijímá některé závěry komise NAIIC s rezervou, upozornila na to, že jaderné havárie se odehrály ve státech, které považujeme za jaderné velmoci. „Malé státy provozující jadernou elektrárnu musí daleko více dokazovat, že to dělají správně a že to umí.“ Reagovala také na poznámku, jak by při havárii lidé ve skutečnosti reagovali. „Podle toho, co ukazují přímé výpovědi lidí, kteří byli v době havárie v elektrárně, mohu tvrdit, že devadesát procent lidí by opravdu konalo to, co má. Při vypjatých situacích je člověk schopen jistého altruismu, tedy obětování se pro druhé, o kterém ani nepředpokládá, že v něm je.“ Podle Drábové se ale musí počítat s deseti procenty neukázněných, na selhání má každý právo. Ale i s těmito deseti procenty je třeba počítat v havarijních plánech.

Bořivoj Župa